

המוחזית הדמוגרפית ולכוחיה

מלכה ברוון
סדרת מאמרי לדיוון 94.03
פברואר 1994

הדועות המובעות במאמר זה אינן משקפות בהכרח את עמדת בנק ישראל

מחלקה מחקר, בנק ישראל, ת"ד 780, ירושלים 91007.
Research Department, Bank of Israel, POB 780, 91007 Jerusalem, Israel

מקרה ברון

7 בינואר 1994

התחזיות הדמוגרפית ולגבייה*

תמצית

עבודה זו מנתהנת מספר השלכות כלכליות עיקריות של התפתחות הדמוגרפיה הצפוייה בשלושת העשורים הבאים.

חלוקת הראשון של תקופה זו יעמוד בסימן המשך הצטראופות של המחזוריים הגדולים של ינדי 1967-1976 לכח העבודה. בחלוקת השני של תקופה זו חורגת בעוצמה רבה השפעת פרישתם של בני דור "גאות היולדות" (the Baby Boom), ינדי השנים 1945 עד 1954, מכח העבודה. פרישתם תמצatzץ מצד אחד את משקל בני גילאי העבודה בתוך האוכלוסייה, ובמה בעת תגדיל את הביקוש לשירותים רפואיים ואת היקף חשלומי הפנסיה. כך יגבר הנטול על גילאי העבודה, ויזכר לחץ להורד שיעורי החסכו הפורטיביים והציבוריים.

בנוסף להתגברות בני דור גאות היולדות תפעלה בכיוונים האמורים גם השפעות הרכבות הגיליות המבוגר יחסית של העליה בשנים האחרונות וירידת שיעורי היולדות הסגוליות מאז המאה השנייה של שנות ה-70. ירידת שיעורי היולדות הסגוליות משקפת במידה רבה דחיפות גיל הנשואים.

נראה שמדובר אלה בשיעורי היולדות הושפעו בין היתר מכורמים כלכליים, וביניהם עלויות שיעור האבטלה וההתיקרות היחסית במחירים הדיור.

* תודה מיוחדת לニצה קסир שקרה את כל הטיאות, והארותיה תרמו רבות לעוזה, לעידית בן בשת ולזמן שיפר על הערותיהם על הטיאות האחזרונה; תודה לדוד אלקיים, לדן זכאי, לאביה ספיבק, לקרןית פלוג, לייעקב פרוש ולעמוס רובין שהעירו הערות מועילות ולאכל הכלכלנים שהשתתפו בדיון, ולעוזי פומפיאן, שעדכן אותו בהתמדה בספרות המתפרסמת בנושא העבודה.

מבוא

העבודה זו בודקת את המחזיות הדמוגרפיות של הלמ"ס (שנתו 1992), במטרה לעמוד על השאלותיהן הכלכליות, ולהמליץ על צעדי מדיניות המתבקשים מהן¹). כל זאת מתוך הכרה בהשפעת הרכב הגילאים של האוכלוסייה על רמת החיים, ובהשפעתה של זו על שיעורי היולדות. כלכניתם רביהם בעולם ובישראל מונחים את השפעת דור 'גיאות היולדות' (gg) – ילידי 1945 עד 1954, – על הביטוח הסוציאלי בארץ התעשייתית: "...צפו כי חס התלות² לעלות באופן חד בין 2010 ו-2020, כאשר דור 'גיאות התיכוןות' יפרוש מן העובדה" (צוקרמן, 1993).

העבודה מצביעה גם על ההשלכות של עליית גיל הנישואים על הזדקנות האוכלוסייה. בעשור האחרון עלתה שיעור הרווקות בגילים 24-20 ב-33 אחוזים ושיעור הרווקים בגילים 25-29 עלתה ב-35 אחוזים. עלייה אפשרית עתידה של שיעור הנישואין בגילים המרכזיים מתבטאת בגדוז היולדות ותקתין את יחס התלות משנת-2010 ואילך, עם התברחותם של ילידי 1994+.

1. גידול האוכלוסייה היהודית לפי הרכב גיגים בתקופות בניות 15 שנים

נבדוק את התפתחות המקורות לגידול האוכלוסייה היהודית לפי שלוש תקופות בניות 15 שנים: 1955 עד 1970 (להלן התקופה הראשונה), 1970 עד 1985 (התקופה השנייה) ו-1985 עד 2000 (השלישית).

בתקופה הראשונה גדלה האוכלוסייה היהודית בכמיליון נפש, וכן בתקופה השנייה. המקורות לגידול האוכלוסייה בתקופה הראשונה היו 732 אלף לידות ו-459 אלף עולים (נטו), מהם כ-200 אלף בגיל 29-0. בתקופה השנייה היה הייקף הילודה גדול הרבה יותר - 1,065 אלף לידות - אך העלייה לארץ (נטו) הגיעה ל-209 אלף נפש בלבד כשהרבעם בגילאי 45+³). הבדל זה משתקף בהתפתחות משקלם של גילאי העבודה באוכלוסייה: בתקופה הראשונה עלה משקלם - בעיקר של גילאי 29-15, ילידי 55-55, ואילו בתקופה השנייה, עלה משקל גילאי 4-0 וגילאי 60+, וזאת משתי סיבות: (א) הרכב הגילאים של אוכלוסיית הנשים בתקופה השנייה - גידול חלקי של הנשים בגילאי הפריון המרכזיות, יlidot dor 'gaiot hilevda', (ב) הרכב הגילאים המבוגר של העולים (נטו) בתקופה זו.

בהנחה שהעליה נטו לתקופה השלישית כ-600 אלף נפש, ורובה בגילאי 45+, יתגבל, כי משקל גילאי העבודה ישוב אמנס ויגדל בתקופה זו, כשיידי 20 1970 עד 1985, דור שני ליידי דור 'gaiot hilevda' יגיעו לגילאי העבודה, אך מיד בעשור הראשון של המאה ה-21 צפוי גידול של משקל גילאי 60+, עם הצטרפות דור 'gaiot hilevda' לקבוצה זו, ועליה של יחס התלות: על פי אומדןנו תגדל קבוצת גיל זו בשנים 2005 עד 2020 בכ-500 אלף נפש (בני 59-45 פחות בני 70+ בשנת 2005), ואילו לגילאי העבודה ייתוספו בשנים אלו כ-320 אלף בלבד (גילאי 5-19 פחות גילאי 59-45 ב-2005). אומדן זה מניח כי משנה 1990 ועד שנת 2020 תחול הארכה בתוחלת החיים של גיל 45 בכ-6 שנים ופריון כולל לאישה ירד ל-4.2. אם רמת פריון תשאר גבוהה - 2.7 - צפואה נוספת של כ-100 אלף נפש לגילאי 0-14 במשך 15 שנים הבאות, ולgilai העבודה משנה 2005 ועד 2020.

אם אנו מעוניינים למנוע את הזדקנות האוכלוסייה לאחר שנת 2005 ולהבטיח את רוחות הגשושים בהתעלם מתקיונים הנדרשים במערכות הביטוח וקרנות הפנסיה, יש להביא לגידול משקלם של הגילאים המרכזיים. גידול בן 200 אלף נפש של קבוצת הגיל 14-0 (נוסך על הגידול שזמה הלמ"ס בהנחה של פריון כולל 2.4) במשך 15 שנים הבאות יכול לנבוע מגידול

הילודה בהיקף של 14 אלפי נפש (כ-20 אחוזים) לשנה או מגידול העלייה לארץ בכמה מיליון נפש. ברם, גידול העלייה יביא גם לגידול משקלם של גילאי 69+, ככלומר לעליית יהוד התלוות, ולפיכך חשוב להבטיח, כי קליטת העלייה לא תבוא על חשבון עידוד היילודה.

**גידול האוכלוסייה היהודית
משנת 1955 ותחזית עד שנת 2020 לפי קבוצות גיל**

אלפים							השנים:
-2005- **2020	-2000 **2015	-1990 *2005	-1985 *2000	-1970 1985	-1955 1970		
		1056	1319	937	991		סה"כ
		90	176	280	236		0-14
		271	345	138	333		15-29
		118	236	275	95		30-44
		418	344	53	147		45-59
320	444	675	810	440	420		20-59
490	320	155	218	191	180		+60
הרכב תוספת האוכלוסייה באחוזים							
		100	100	100	100		
		8.5	13.3	29.9	23.8		0-14
		25.7	26.2	14.7	33.6		15-29
		11.2	17.9	29.3	9.6		30-44
		39.6	26.1	5.7	14.8		45-59
		14.7	16.5	20.4	18.2		+60
המקורות לגידול האוכלוסייה							
		לידות	1172	732			
		פטירות	486	337	200		
		עליה נטו	327	595	209	459	
		מזה בגיל:					
			1	17	-11	44	0-14
			66	119	54	152	15-29
			22	102	4	62	30-44
			238	355	160	200	+45

* תחזית 2 הלמ"ס - (ראה לוח 1) עליה "קטנה" פריוון "נמוך".
** אומדנים, בהנחה של 0 עליה נטו בתחום 20, ו-0 תמורה עד גיל 85.
המקור: נתוני הלמ"ס ועיבודי בנק ישראל.

2. עליהת אחוז הרווקים וירידת שיעורי הילודה מ-74-1970 ועד 1991

את רוב הירידה של שיעור הילודה בעשור האחרון ניתן להסביר בעליית חלקים של הרווקים והרווקות בגילאים המרכזיים. שיעור הרווקים בגילים 25-29 עלה בכ-35 אחוזים ובגיל 30-34 בכ-64 אחוזים. שיעור הרווקות בגיל 24-20 עלה בכ-33 אחוזים ובגיל 29-25 בכ-10 אחוזים. בקרב הנשים הנשואות ירד שיעור הילודה ב-2 אחוזים בלבד (לוח 4). שיעור הילודה הסגולי ירד מממוצע 74-1970 עד שנת 1991 בכ-21 אחוזים. ירידה זו פירושה גם ירידת של כ-10 אלפיים ליזות בשנה, ובמשך התקופה כולה - כ-200 אלף. באוכלוסייה הווותיקה ירד שיעור הנישואין בגילאים המרכזיים, ובקרב העולים שיעור הילודה נמוך יחסית.

ירידת הפריון מבטאת ירידת באוכלוסייה האמהות יולדות ישראל מ-1978 ואילך ואצל ילידות אירופא-אמריקאית בעיקר בשנים 1985-91, וירידה מתמשכת אצל ילידות אסיה-אפריקה מאז 1955-59⁴). עיקר הפסד הילודה לעומת השנים 1970-74 נובע מירידת שיעורי הילודה בגילאים 20-24. שיעור הכלות ל-1000 רוגוקות בגיל 20-24 בשנת 1972 היה 228 וירד ל-123 בשנת 1991.

ירידת הפריון הכוול לאם יהודיה בתחילת שנות התשעים מושפעת כנראה בין היתר מהעליה הניכרת שהתרחשה במהלך הדורות יחסית לגידול ההכנסות בעקבות גל העלייה לארץ, ומהגידול בשיעור האבטלה; כן הושפעה תופעה זו משיעורי הילודה הנמוכים יותר בקרב העולים.

הפריון הכלול לאישה		הפריון הכלול לאם יהודיה				
מחזרי דירות ביחס להכנסה לונפש*	הכנסה פנויה לונפש*	מחזרי דירות הابتלה	שיעור הابتלה	שיעור הכńska	מחזרי דירות ביחס להכנסה לונפש*	
(ממוצעים לחומר)						

100	100	100	3.1	6.45	3.00	1975-79
109	114	124	5.1	4.95	2.80	1980-84
98	116	114	7.0	4.30	2.79	1985-89
113	131	148	10.5	4.23	2.63	1990-92

* מנוכה במידד המזרירים לצרכן.

המקור: נתוני הלמ"ס.

הפריוון לאישה באוכלוסייה הלא יהודית בישראל גבוה בהרבה מהפריוון באוכלוסייה היהודית. בתקופה משנת 1975 ועד 1989 הפריוון אמן ירד במידה ניכרת אך בשנים האחרונות התייצב ברמה גבוהה בהרבה מבאוכלוסייה היהודית. לפיכך על אף עלייה נטו לארץ של יותר ממייליאון נפש מאז 1955 ועד היום, ירד חלקה של האוכלוסייה היהודית בסך האוכלוסייה בארץ בכ-7 אחוזים, ובגילאים הצעיריים הירידת חריפה יותר. אם תמשך המגמה של ירידת שיעורי היולדות באוכלוסייה היהודית צפויות כנראה עד שנת 2005 התרחבות של הפערים ביולדות וירידת נוספת בת כ-5 אחוזים של חלק היהודים בגילאים עד 15.

גילאי 0 עד 15 לפי קבוצות אוכלוסייה

*2005	*2000	1990	1980	1970	1960	
						(אלף ימ)
1720	1696	1493	1303	995	774	כל האוכלוסייה**
1216	1232	1132	1000	776	664	יהודים
70.7	72.6	75.8	76.7	78.0	85.8	אחוזים

* תחזית למ"ס.

** האוכלוסייה הישראלית בלבד.

3. השפעת הרכב הגילאים על תקציב הממשלה

כדי לבחון את השפעת הרכב הגילאים על תקציב הממשלה בעשור הבא, יש להתבונן בהתפתחות הרכב הגיליס, ולהשווות את השינוי בהוצאות הרווחה לפי קבוצות גיל לשינוי הצפוי בהכנסות ממסים. על מנת לעמוד על ממדי התופעה נערך להלן חישוב פשוט המבוסס על מספר הנחות מקובלות⁵.

בהרכב הגילים הצפוי (לווח 2) בולטות ירידת חלקם של בני 19-0 ועלייה חלקם של בני 64-20. עלייה חלקם של בני 64-20 تعالה את ההכנסות ממסים, ושיעור עליתן יהיה גבוה מזה של הוצאות החינוך והבריאות גם יחד. בהנחה שהכנסות ממסים יגדלו מ-1991 עד 2005 ב-35 אחוזים (שיעור עלייתה של אוכלוסייה גילאי 64-20), הוצאות על חינוך יגדלו ב-12 אחוזים (שיעור גידולה של אוכלוסייה גילאי 19-0), וההוצאות על בריאות וביתוח סוציאלי תגדלנה ב-30 אחוזים (שיעור גידולה של אוכלוסייה גילאי 65+) – תגדל סך הוצאות על חינוך, בריאות וביתוח סוציאלי ב-23 אחוזים, לעומת זאת גידול של 35 אחוזים בתlobalי המיסים.

משנת 2010 צפוי, כאמור, גידול משמעותית של הוצאות הממשלה, עקב הגידול הצפוי של קבוצות הגילים +60, הזכאות לקצבות ונזקות במידה רבה לשירותים רפואיים. במגבייל לכך צפוי צמיחה של תשלומי המסים לנפש, עם ירידת משקל גילאי 20 עד 64.

4. הרכב הגילאים וחיסכון משקי בית

בישראל, כמו בארצות אחרות (ארה"ב, אוסטרליה, איטליה ויפן), נמצא גישר בין התפלגות הגילאים לחיסכון. בישראל (ברונ, 1987) נמצא קשר בין משקל בני 29-20 באוכלוסייה בני 20+ לחיסכון הפרט. משקי הבית הצערירים (כמו אלה של העולים החדשניים) חוסכים למטרת דיור ומכבים את הרחבת המשפחה, ותשומי המשכנתה מהווים אחוז ניכר מהכנסתם. ששינסקי (1989) מצא, כי בארץ"ב החיסכון תלוי בהתפלגות הגילאים, וכי עלייה שיעור הריבית מעלה את החיסכון של הגילאים הצערירים, ועמו את סך החיסכון. גם באוסטרליה נמצא שהחיסכון מושפע מגורמים דמוגרפיים, בדרך הנכפית בהיפותיזה של מעגל החיים, וביחסו התלות של הצערירים והזקנים באוכלוסייה גילאי העבודה. ביפן עלה שיעור החיסכון של משקי הבית עד שנת 1975 - בין השאר עקב ירידת ניכרת של יחס גילאי 19-0 לגילאי 64-20. משנת 1976 ואילך ירד שיעור החיסכון, יחד עם עליית יחס גילאי 65+ לגילאי 64-20. מגמות אלה צפויות להחזק שנים הבאות.

ישראל עלו שיעורי החיסכון בסוף שנות השישים ובחילאת שנות השבעים (לוח 3), בין היתר ניתן ליחס זאת לגידול משקל גילאי 29-20 - דור 'גיאות הילודה' - באותה תקופה. בסוף שנות השבעים ובחילאת שנות השמונים ירד משקל הגילאים 29-20, ושיעור החיסכון ירד. בשנות התשעים צפואה עלייה של משקל גילאי 29-20 - דור שני לדור 'גיאות הילודה' - וכן גידול של מספר משקי הבית החדשניים, עקב העלייה לארכ. בעקבות כך צפוי גידול בחיסכון הפרט עד שנת 2005 - ואילו משנה 2010, עם עליית משקל גילאי 60+ יהל תהליכי הזדקנות של האוכלוסייה היהודית, ושיעור החיסכון (הפרט והציבור) יירד, (אלא אם כן יקוץ תהליכי זה נ"י הגדרת משקל גילאי 29-20, שם בני 9-0 בעשור זה).

סיכום ומלצות

התפתחויות הדמוגרפיות בשנים האחרונות מצביעות על תחילה צפוי של הזדקנות האוכלוסייה לאחר שנת 2010, ולפיכך העלאה יחס התוצאות.

לשינוי בהרכב הדמוגרפי השלכות כלכליות על רמת החיים, למשל, דרך גידול הוצאות הממשלה עם גידול אוכלוסיית הזקנים המתבטאת בעיקר ניכרת בהוצאות בריאות וביתוח סוציאלי, או האצת גידול התוצר לנפש עם גידול משקל גילי העבודה ועלית החיסכון הפרטני עם גידול משקל גילי העבודה הצערירים⁶.

מדיניות לעידוד היולדת היום שעוויה להאט את הזדקנות האוכלוסייה. כפי שועלה מהעבודה ניתן להסביר את רוב הירידה של שיעור היולדת בעשור האחרון בעליית חלוף של הרוקים והרווקות בגילים הצערירים. מדיניות לעידוד הנישואין שעוויה לעודד יולדת הן ע"י הגדלת הפּרִוּן והן ע"י הקדמת יולדת שפירושה הקטנת המרחק בין דור לדור. ניתן שירידת שיעור האבטלה וצעדים כהקלת במסים עם גידול המשפחה וקיזור שירות הבנות לצבע יביאו להגדמת נישואין וכן יעלו את הפּרִוּן. כמו כן ניתן שהטבות בתנאי המשכנתאות לזוגות צערירים יעדדו גם הם נישואין בגיל צעריר יותר (ראה ברוֹן, 1990).

הערות

- 1 הנחת היסוד בעבודה זו היא שהתחזות דמוגרפית בישראל מושפעת גם מדיניות כלכלית.
- 2 יחס התלאות, המבטא את מספר הנפשות התלאויות בצרפת פוטנציאלי, מוגדר כיחס בין גילאי 14-0 ועוד גילאי 60+ לגילאי 15-59.
- 3 מסך הנפטרים היה בהתאם 337 אלף נפש בתקופה הראשונה 1-448 אלף נפש בתקופה השניה.
- 4 במקבב במשך עשרים שנה אחר שיעורו היולדת של נשים ילידות השנים 59-1955 לעומתם נשים ילידות 39-1935 נמצאה ירידת של 12 אחוזים ממוצע לאישה.
- 5 בסיס החישובים מונח שעיקר הוצאות החינוך על קבוצת גילאי 19-0, עיקר הוצאות הבריאות על גילאי 65+, שלא יחול שינוי בהכנסה הריאלית לנפש בקבוצות גילאי העובدة ולא תהיה רפורמה במיסוי.
- 6 עובדה נוספת העוסקת בהשלכות הפוטנציאליות של שינוי הרכב הגילים על התעסוקה והרכבה ועל השכר נמצאת בהכנה.

ביבליוגרפיה

- ברון, מלכה (1990), קשרי גומלין בין התפתחות הרכב הגילים, התפתחות הכלכלה ושיעור הנישואין והילודה בשני העשורים האחרונים, בנק ישראל מחלוקת המז�ק סדרת מאמרים לדין, (ספטמבר).
- (1987), השפעתם של גורמים דמוגרפיים על מגמות החיסכון בטוחה הארון, סקר בנק ישראל 63, (דצמבר) נמוד 29-17.
- (1992) העליות לארץ והשפעתן על הפיסוף הדמוגרפי של האוכלוסייה ועל ההון האנושי, בנק ישראל, מחלוקת המזקק, סדרת מאמרים לדין, (אוגוסט).
- זהן, מומי (1993), האם קיימת יריובות בין שוויון בחלוקת ההכנסות להתקנות כלכית? המקרה של ישראל, בנק ישראל מחלוקת המזקק סדרת מאמרים לדין 93.05 (יולי).
- צוקרמן, אלכס (1993), "ה비טוח הסוציאלי בארץ הארץ - גישת הכלכלת המדינה", רבונו לכלכלה, סדרה חדשה, חוברת 1 (מאי).
- קלינוב, רות (1993), כוח העבודה בישראל: 1948-1990 המכון למחקר כלכלי בישראל על-שם מורייס פאלק, (יולי).

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, (1992, 1993) שנתים סטטיסטיים לישראל.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תשן"ב, תחזית האוכלוסייה בישראל עד 2005, סדרת פרסומים מיזחדים מס' 913.

Bateman, H. (1990), Demographic Transition and Saving performance, The Australian National University, Discussion paper no.241 (August).

Hozioka, Charles Yugi (1992), The Impact of the Age Structure of the Population on the Household Saving in Japan, Osaka University (December).

Creedy, T. and P. Taylor (1993), Population Ageing and Social Expenditure, The University of Melbourne, Australia.

International Labour Office (1993), From Pyramid to Pillar - Population change and Social Security in Europe, Geneva.

Levine, P. (1991), and O.Mitchele, Expected Changes in the Workforce and Implications For Labor Markets, NBER Working Paper No.3743 (June).

United Nations (1992) Demographic Causes and Economic Consequences of Population Aging, UN Economic Studies No. 3.

Pissarides, C. (1988), "Unemployment Consequences of an Aging Population: An Application of Insider - Outsider Theory", London School of Economics, (October).

Sheshinski, E. (1989), An explanation of the Behavior of Personal Savings in the United States in Recent Years, NBER Working Paper 3040 (July).

לוח 1

אוכלוסייה יהודית לפי גבוצות גיל ויחס התלוות

שנתיים נבחרות

<u>2020</u>	<u>*2005</u>	<u>*2000</u>	<u>1985</u>	<u>1970</u>	<u>1955</u>	
<u>אומדן</u>					<u>אלפים</u>	
	<u>5003</u>	<u>4838</u>	<u>3519</u>	<u>2582</u>	<u>1591</u>	סה"כ
	1216	1232	1056	776	540	0-14
1216	1198	1175	830	692	359	15-29
1198	957	932	696	421	326	30-44
957	896	788	444	391	244	45-59
1228	735	711	493	302	122	+60
<u>אחוזים</u>						
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	סה"כ
	24.3	25.5	30.0	30.1	33.9	0-14
	23.9	24.5	23.6	26.8	22.6	15-29
	19.1	19.3	19.8	16.3	20.5	30-44
	17.9	16.3	12.6	15.1	15.3	45-59
	14.7	14.7	14.0	11.7	7.7	+60
<u>יחס התלוות*</u>						
	39.9	42.6	53.6	51.6	58.1	ילדים
36.4	24.1	24.6	25.0	20.1	13.1	זקנים
64.0	67.1	78.6	71.7	71.3	סך הכל	

* מחזיות הלמ"ס: בהנחה של 500 אלף נולדים מחבר העמים ב-1991-1995, ובבנחה שהפריוון הכללי לאישה ירד ל-2.4.

** גילאי (0-14) + גילאי (+60) מחולק בגילאי (15-59).

המקור: נתוני הלמ"ס.

לוח 2

חוזיות האוכלוסייה לפי הלמ"ס, ואומדן הוצאות הממשלת
על שירותים סוציאליים וקהילתיים לשנת 2005

מדד 2005-1991	2005	1991	קבוצת גילים	
			אוכלוסייה, אלפים	סה"כ
112	2265	2016	0-19	
135	3463	2573	20-64	
<u>131</u>	<u>615</u>	<u>471</u>	65+	
125	6343	5060		סה"כ

הוצאות הממשלה על שירותים סוציאליים*

מדד 2005-1991	סה"כ הוצאה			הוצאות לנפש*
	2005	1991	סה"כ	
112	7.81	6.95	3.45	0-19
135	4.61	3.43	1.33	20-64
<u>130</u>	<u>5.32</u>	<u>4.08</u>	<u>8.66</u>	65+
123	17.74	14.45		סה"כ

* אומדן לפי הוצאה לנפש כמו בארה"ב בשנת 1983.

מקור: הלמ"ס.

לנתונים האמריקאים:

United Nations (1992) Demographic Causes and Economic Consequences of Population Aging, UN Economic Studies No. 3.

מבנה הגילאים וחיסכון משקי בית, השוואת בין יפן לישראל

אחוז גילאי	יחס גילאי 19-0	יחס גילאי 55+	שיעור חיסכון נקי			20-29	בישראל	ישראל יהודים											
			לא מתואם																
			יפן	ישראל	יפן														
8.1	12.1	13	0.103	0.087	0.090	0.838	0.765	0.822	14.9	1955									
9.8	14.6	15	0.105	0.097	0.096	0.742	0.767	0.855	13.5	1960									
12.6	15.6	16	0.110			0.644			13.6	1965									
16.3	17.4	24	0.117	0.138	0.135	0.549	0.772	0.869	16.5	1970									
20.9	22.9	26	0.130	0.166	0.159	0.520	0.746	0.847	18.5	1975									
15.0	18.0	20.2	0.150	0.185	0.175	0.508	0.742	0.843	17.3	1980									
13.1	15.6	12.0	0.168	0.194	0.179	0.478	0.740	0.831	15.3	1985									
11.9	14.2	10.5	0.194	0.202	0.180	0.431	0.724	0.800	14.7	1990									
				0.207	0.185		0.662	0.731	15.2	*1995									
				0.204	0.181		0.623	0.693	15.6	*2000									
				0.201	0.178		0.580	0.654	15.7	*2005									

* תחזיות הלמ"ס.

המקור: ישראל - שנותו 1992 של הלמ"ס ואומדןיהם לשנים 1955 עד 1975.

לנתונים מיפן:

Hozioka, Charles Yugi (1992), The Impact of the Age Structure of the Population on the Household Saving in Japan, Osaka University (December).

שיעור הרווקות והילודה בגיל 39-20
באוכלוסייה היהודית

<u>1990</u>	<u>1985</u>	<u>1980</u>	<u>1975</u>	<u>1970</u>	
<u>שיעור הרווקות לאלו</u>					
620	544	466	449	438	20-24
212	185	193	166	126	25-29
96	97	98	80	49	30-34
67	64	56	38	23	35-39
(249)	(222)	(203)	(183)	(159)	ממוצע
<u>שיעור הילודה לאלו</u>					
108	132	156	175	185	20-24
179	192	182	188	206	25-29
133	138	127	129	146	30-34
68	69	61	63	73	35-39
(122)	(133)	(133)	(139)	(153)	ממוצע
<u>שיעור הילודה ללא רווקות</u>					
284	289	292	318	329	20-24
227	236	226	225	236	25-29
147	153	141	140	154	30-34
73	74	65	65	75	35-39
(183)	(188)	(181)	(187)	(199)	ממוצע

גוח נספח 1

האוכלוסייה לפי קבוצות גיל ויחס התלוות, השוואת בין ישראל לארה"ב

סה"כ	ישראל - יהודים			ארה"ב			סה"כ
	60+	15-59	0-14	60+	15-59	0-14	
אַפְנוֹזִים							
12.1	60.9	26.9	6.6	64.7	28.6	28.6	1950
13.2	55.8	31.0	8.9	56.4	34.7	34.7	1960
14.0	57.7	28.3	11.7	58.2	30.1	30.1	1970
14.9	60.0	25.2	13.0	57.1	29.9	29.9	1975
15.7	61.7	22.5	13.1	56.4	30.5	30.5	1980
16.3	61.8	21.9	14.0	55.8	30.0	30.0	1985
			14.0	56.6	29.4	29.4	1989
16.5	61.5	22.1	14.4	56.9	28.7	28.7	1990
			14.7	58.5	26.9	26.9	*1995
16.0	62.3	21.8	14.7	59.8	25.5	25.5	*2000
			14.7	61.0	24.3	24.3	*2005
18.0	61.5	20.6	17.0	60.0	23.0	23.0	**2010
22.0	57.7	20.4	19.0	58.0	23.0	23.0	**2020
23.6	56.2	20.2	21.0	56.0	23.0	23.0	**2025
נָשָׁוּרִים							
סה"כ	60+ 15-59	0-14 15-59	סה"כ	60+ 15-59	0-14 15-59	סה"כ הכל	
19.9	44.2	64.1	10.1	44.2	54.3	54.3	1950
23.6	55.6	79.3	15.8	61.5	77.3	77.3	1960
24.3	49.0	73.3	20.0	51.7	71.7	71.7	1970
24.8	42.0	66.8	22.8	52.4	75.2	75.2	1975
25.5	36.5	62.0	23.2	54.1	77.3	77.3	1980
26.4	35.4	61.8	25.1	53.8	78.9	78.9	1985
			24.7	51.9	76.6	76.6	1989
26.8	35.9	62.7	25.3	50.4	75.7	75.7	1990
			25.1	46.0	71.1	71.1	*1995
25.6	34.9	60.5	24.6	42.6	67.2	67.2	*2000
			24.1	39.8	63.9	63.9	*2005
29.2	33.4	62.6	27.5	38.3	65.8	65.8	**2010
38.1	35.3	73.4	34.5	39.7	74.2	74.2	**2020
41.9	36.0	78.0	38.0	41.1	79.1	79.1	**2025

* תחזית הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

** אומדן לפי הרכב הגילאים בשנת 2005.

לוח נספח 2

אחוז היהודים באוכלוסייה, לפי גיל

שנים נבחרות

<u>*2000</u>	<u>1990</u>	<u>1980</u>	<u>1970</u>	<u>1960</u>	
<u>80.3</u>	<u>81.9</u>	<u>83.7</u>	<u>85.4</u>	<u>88.9</u>	סה"כ
70.5	74.2	75.9	76.3	82.7	0 - 4
73.7	76.7	77.2	79.0	87.4	5 - 14
77.9	77.6	80.1	87.3	85.7	15 - 24
78.1	80.6	87.7	85.1	89.9	25 - 34
82.0	87.7	85.8	88.7	92.9	35 - 44
88.6	86.1	89.6	92.2	94.4	45 - 54
87.3	90.5	93.2	93.9	93.1	55 - 64
91.5	93.8	94.8	92.5	91.9	65 - 74
94.8	94.1	92.7	89.7	84.8	+75

* תחזית למ"ס.

המקור: למ"ס.

לוח נספח 3

תנוועה טבעית ומאזן הגירה לפי קבוצות אוכלוסייה
(אלפים)

	<u>1993</u>	<u>1989</u>	<u>1984</u>	<u>1979</u>	
		<u>1992</u>	<u>1989</u>	<u>1984</u>	
			<u>2-1989</u>	<u>2-1984</u>	
<u>התקופה</u>					
אוכלוסייה - סך הכל	<u>91</u>	<u>636</u>	<u>360</u>	<u>364</u>	
ליידות	*83	319	499	481	
ממוצע שנתי	111	106	100	96	
פטירות	25	93	144	136	
עליה נתו**	33	410	5	19	
<u>יהודים</u>	<u>66</u>	<u>526</u>	<u>245</u>	<u>254</u>	
ליידות	*59	228	370	364	
ממוצע שנתי	79	76	74	73	
פטירות	22	84	130	122	
עליה נתו**	30	382	5	12	
עליה ברוטו	51	444	67	74	
יודדים** ב ממוצע שנתי	24	21	12	12	
<u>אחוות היהודים</u>					
בגינזך האוכלוסייה	73	83	68	70	
בלוזדה	*71	71	74	76	

* לחודש ספטמבר - אומדן.

** אומדן שארית.

המקור: למ"ס.

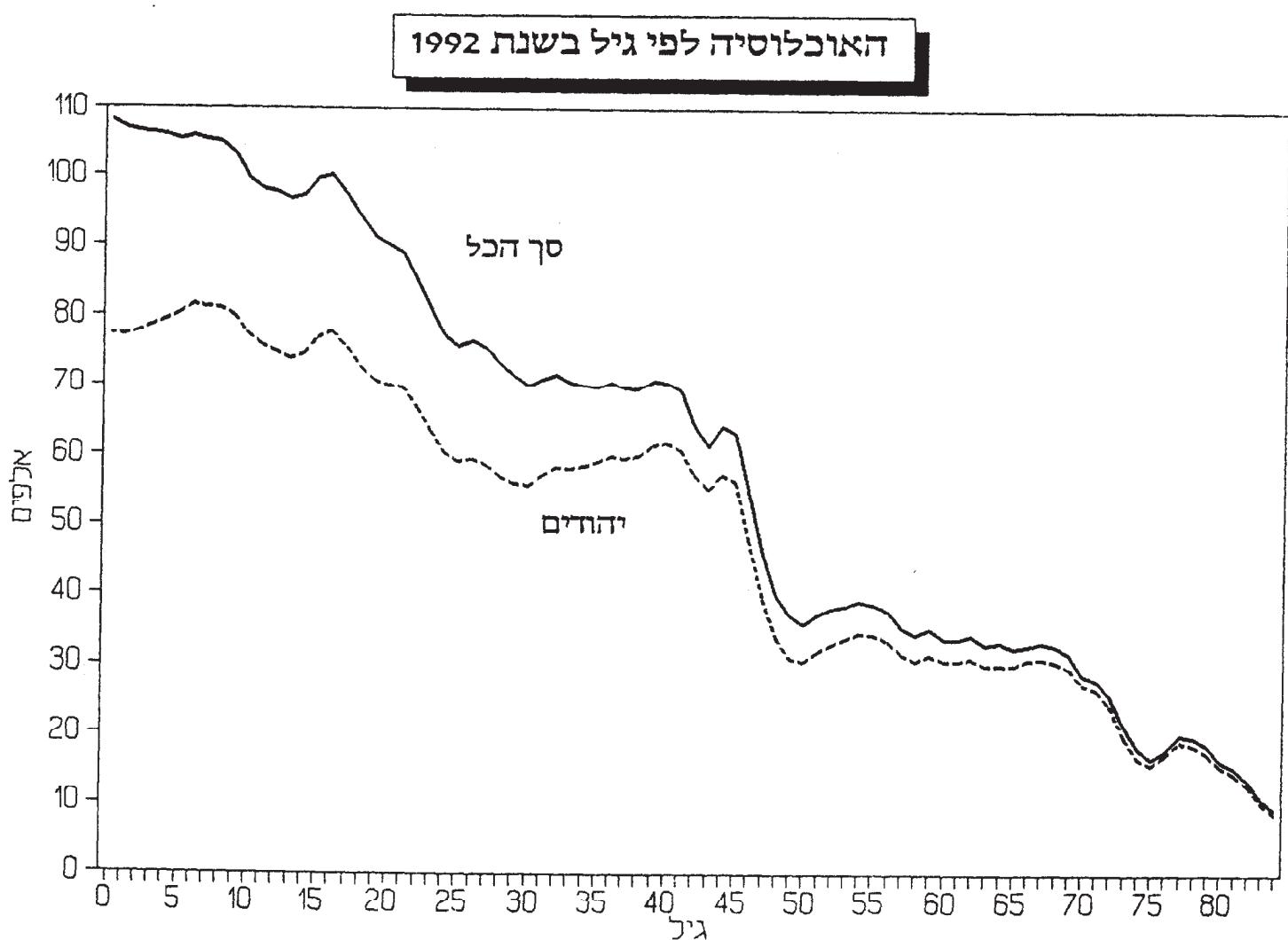
נַעֲמָן אֶחָד

התלוות בישראל (יהודים) זקנים, ילדים וס"ב ביחס לגילאי 55-15

בשנים 1948-2025 (1950)

כ.מ.ו אג 2

רוחם — צד האוכלוסייה —

2000

1985 1970 1955

טנה

59
59.5

58.5

60
60.5

61
61.5

62
62.5

63
63.5

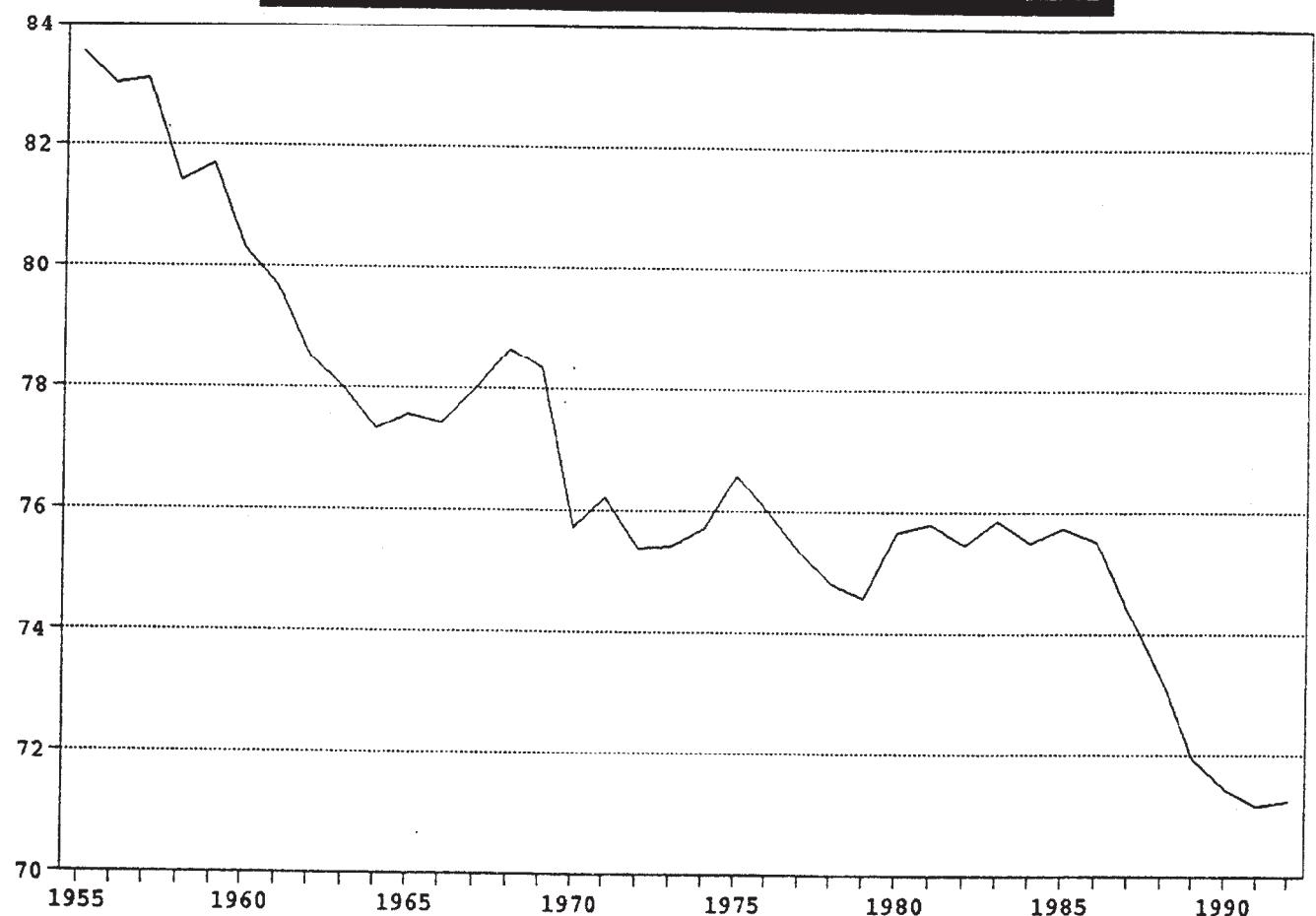
דרכן

(15-64) הולדה רוחם

3 - טנה

ז'ניבור 4

לידות היהודים מסך האוכלוסייה 1955-1992

סדרות מאמרית לדין

1991

- R. Melnick and Y. Golan - Measurement of Business Fluctuations in Israel. 91.01
- 91.02 י. ארטשטיין, צ. זוסמן - דינâmika של עליות שכר בישראל: כוחות שוק והשוואות ביןענפויות
- M. Sokoler - Seigniorage and Real Rates of Return in a Banking Economy. 91.03
- E.K. Offenbacher - Tax Smoothing and Tests of Ricardian Equivalence: Israel 1961-1988. 91.04
- 91.05 ג. עופר, ק. פלוג, נ. (קלינר) כסיר, - קליטה בחנסוגה של עולי בריה"ם בשנת 1990 והלאה: היבטים של שמירה והצלפת משלהי י"ד.
- 91.06 צ. זוסמן, ד. זכאי, - פערים בין בכירים וזוטרים ומשברים במערכת ציבורית: שכר הרופאים בשנים 1974 עד 1990.
- M. Beenstock, Y. Lavi and S. Ribon - The Supply and Demand for Exports in Israel. 91.07
- R. Ablin - The Current Recession and Steps Required for Sustained Recovery and Growth. 91.08
- 91.09 צ. הרקוביץ, ל. (רובין) מרידור - ההשלכות המקרו-כלכליות של עליה המונית לישראל.
- M. Beenstock - Business Sector Production in the Short and Long Run in Israel: A Cointegrated Analysis. 91.10
- 91.11 א. ארנון, ר. עמיחי, - הפרטה וגבולה.
- 91.12 ק. פלוג, נ. כסיר (קלינר) - עלות העבודה בתעשייה הישראלית.

A. Marom - The Black-Market Dollar Premium: The Case of Israel.	91.13
A. Bar-Ilan and A. Levy - Endogenous and Exogenous Restrictions on Search for Employment.	91.14
M. Beenstock and S. Ribon - The Market for Labor in Israel.	91.15
ד. אלקיים, - השפעת המדיניות המוניטרית על פער הריביות ב{}{ margin-left: 2em; margin-right: 2em;}} מגזר השגלי הלא צמוד 1986 עד 1990.	91.16

1992

מ. דהן, - בחינת ממד הדחף הפיסගלי של ה-IMF נבוגר המשק הישראלי לשנים .1990 עד 1964	92.01
O. Bar Efrat - Interest Rate Determination and Liberalization of International Capital Movement: Israel 1973 - 1990.	92.02
Z. Sussman and D. Zakai - Wage Gaps between Senior and Junior Physicians and Crises in Public Health in Israel, 1974-1990.	92.03
צ. ויט, נ. לויתן - התפתחות תשלומי העברה בישראל, 1965 עד 1989.	92.04
O. Liviatan - The Impact of Real Shocks on Fiscal Redistribution and Their Long-Term Aftermath.	92.05
A. Bregman, M. Fuss and H. Regev - The Production and Cost Structure of the Israeli Industry: Evidence from Individual Firm Data.	92.06
M. Beenstock, Y. Lavi and A. Offenbacher - A Macroeconometric Model for Israel 1962-1990: A Market Equilibrium Approach to Aggregate Demand and Supply.	92.07
ס. ריבון, - מודל חודשי לשוק הכספי.	92.08
R. Melnick - Financial Services, Cointegration and the Demand for Money in Israel.	92.09

- מ. ברון, - העליות לארץ והשפעתן על הפיסיפס הדמוגרפי של האוכלוסייה זהן
ההון האנושי 92.10
- ד. זינגר, - גורמים הקובעים את ההסתברות של פירמות להיסגר 92.11
- R. Melnick - Forecasting Short-Run Business Fluctuations in Israel. 92.12
- K. Flug, N. Kasir and G. Ofer - The Absorption of Soviet Immigrants into the Labor Market from 1990 Onwards: Aspects of Occupational Substitution and Retention. 92.13
- א. ארנון, ד. פרשטיין, - הפרתת מונופולים טבניים: הריצה אחר הבלתי מוכח. 92.14

1993

- B. Eden - How to Subsidize Education and Achieve Voluntary Integration: An Analysis of Voucher Systems. 93.01
- א. ברגמן, א. מרום, - גורמי צמיחה בסקטור העסקי בישראל (1958 עד 1988) 93.02
- מ. דהן, - צמיחה כלכלית תחת איזום ביטחוני 93.03
- ג. פלוג, נ. (קלינר) קסир - קליטה בתעסוקה של בעלי חבר המדיינות - הטווח והקצר 93.04
- מ. דהן, - האם קיימת ירייבות בין שיוויון בחלוקת ההכנסות להתחמות כלכלית? : המקרה של ישראל 93.05
- צ. הרקוביץ, ל. מרידור - ההשלכות המקרו-כלכליות של עלייה המונית לישראל: עדכון ובחינה מחודשת 93.06
- A. Arnon, D. Gottlieb - An Economic Analysis of the Palestinian Economy: The West Bank and Gaza, 1968-1991. 93.07
- צ. הרקוביץ, ל. מרידור, נ. קנטור - הנירה וצמיחה בתנאים של ניידות הון בלתי משוכlatent: גל העלייה לישראל בראשית שנות התשעים 93.08

K. Flug, N. Kasir - The Absorption in the Labor Market of Immigrants from the CIS - the Short Run. 93.09

1994

R. Ablin - Exchange Rate Systems, Incomes Policy and Stabilization 94.01
Some Short and Long-Run Considerations.

B .Eden - The Adjustment of Prices to Monetary Shocks When Trade is 94.02
Uncertain and Sequential.

מ. ברון, - המזוזית הדמוגרפית ולקוחיה. 94.03